

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Макаринська О.В.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
„МІЖНАРОДНА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ”**

**для підготовки студентів за спеціальністю
7.050103 „Міжнародна економіка”**

Економічний факультет
Кафедра міжнародної економіки

Черкаси – 2008

УДК 339.727.22
ББК 65.263.23

Рецензенти:

доктор екон. наук, професор Черкаського державного технологічного
університету *Л.О. Петкова*;
канд. екон. наук, доцент Черкаського національного університету
ім. Б. Хмельницького *Л.О. Кібальник*

Методичні вказівки до вивчення дисципліни „Міжнародна
інвестиційна діяльність” для підготовки студентів за спеціальністю: 7.050103
„Міжнародна економіка”. / Укладач: канд. екон. наук, доцент кафедри
міжнародної економіки О.В. Макаринська. – Черкаси: Вид. від. ЧНУ імені
Богдана Хмельницького, 2008. – 44 с.

УДК 339.727.22
ББК 65.263.23

*Обговорено і рекомендовано до друку на засіданні кафедри
міжнародної економіки (протокол № 2 від 21 вересня 2007 року)*

*Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського
національного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 4 від 4 грудня 2007 року)*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Зміст дисципліни.....	6
Тематика та зміст семінарських занять.....	11
Тематика та зміст практичних занять.....	16
Тематика та зміст самостійної роботи.....	20
Тестові завдання для перевірки знань студентів	25
Тематика та зміст індивідуальної роботи	34
Тематика науково-дослідної роботи студентів	37
Перелік питань для підготовки до іспиту.....	48
Список рекомендованої літератури.....	40

ВСТУП

Останні десятиліття характеризуються значним проривом у масштабах операцій та якості міжнародного інвестування. Фінансова глобалізація, що викликана зближенням національних економік, оновлює внутрішню природу протікання міжнародних інвестиційних процесів, загострює глобальну конкуренцію між інвесторами, спонукає до виважених кроків та поглибленого аналізу ринків.

Подальша інтеграція української економіки у світову тільки посилить залежність тенденцій на внутрішньому ринку від кон'юнктури у сфері міжнародного фінансового посередництва. Роль і значення міжнародної інвестиційної діяльності для вітчизняної економіки зростатимуть, що вже зараз вимагає той аспект економічної освіти, який відображає володіння студентом сучасними методами аналізу міжнародних інвестиційних процесів, управління міжнародною інвестиційною діяльністю фірми на основі вибору пріоритетів, стратегій, моніторингу ризиків та застосування відповідних фінансових інструментів. Тому вивчення студентами дисципліни "Міжнародна інвестиційна діяльність" є складовою частиною професійної підготовки фахівців з міжнародної економіки.

Основною метою викладання курсу «Міжнародна інвестиційна діяльність» є формування системи теоретичних знань і практичних навичок дослідження та реалізації іноземних інвестицій, зокрема в Україні.

Завдання, які мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни спрямовані на:

- вивчення сутності міжнародних інвестицій, їх місця і ролі у сучасному міжнародному бізнесі, видів і форм міжнародної інвестиційної діяльності, регулювання міжнародної інвестиційної діяльності на національному та міжнародному рівнях;

- набуття вмінь аналізу міжнародної інвестиційної діяльності в Україні, стратегії і заходів її активізації та підвищення ефективності.

Дисципліна вивчається на п'ятому курсі в обсязі 135 годин з формою семестрового контролю-іспит та містить 10 змістових модулів:

1. Інвестування в системі міжнародного бізнесу.
2. Теорії міжнародного інвестування.
3. Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність.
4. Міжнародні інвестиційні операції з цінними паперами.
5. Міжнародний інвестиційний ринок.
6. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності.
7. Аналіз і оцінювання міжнародних інвестиційних проєктів.
8. Моделювання інвестиційних процесів.
9. Інвестиційні стратегії в глобальному середовищі.
10. Міжнародна інвестиційна діяльність в Україні.

Тематика семінарських занять включає розгляд питань лекційного матеріалу.

Практичні заняття допоможуть студентам закріпити теоретичні положення

дисципліни. Представлені задачі рекомендується розв'язувати на практичних заняттях та у вигляді індивідуальної роботи студентів.

Самостійна робота включає вивчення питань, які не були розглянуті на лекції та підготовку і написання реферату.

Список рекомендованої літератури дозволить студентам краще зорієнтуватись при вивченні теоретичних питань, вирішенні практичних завдань та написанні реферату.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Особливості та теоретична база міжнародного інвестування

Змістовий модуль 1. Інвестування в системі міжнародного бізнесу

Економічна сутність інвестицій, інвестиційного процесу та інвестиційної діяльності. Мотивація, форми та класифікація міжнародних інвестицій. Основні тенденції та характерні риси міжнародного інвестування. Особливості кругообігу інвестицій в ринковому господарстві. Валові і чисті інвестиції. Фактори, що впливають на рівень чистих інвестицій. Інвестиційні ресурси та джерела їх формування. Світове інвестиційне багатство та його структура. Об'єкти та суб'єкти міжнародної інвестиційної діяльності, їх права та обов'язки. Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності. Інвестиційний клімат та фактори, що його утворюють. Недоліки і потенційні переваги міжнародного інвестування. Методи залучення іноземного капіталу до розвитку національної економіки країни. Інфраструктура міжнародного інвестування.

Змістовий модуль 2. Теорії міжнародного інвестування

Теорія руху капіталу згідно вчень представників класичної політекономії. Неокласичний підхід до міжнародних інвестицій. Теоретичні постулати Стефана Хаймера. Теорія «гармонії інтересів» П. Елворта. Теорія монополістичної конкуренції. Теорія індустріальної організації. Теорія інтернаціоналізації. Міжнародна теорія життєвого циклу Раймонда Вернона. Теорія конкурентних переваг М. Портера. Правило Вальраса.

Модуль 2. Здійснення операцій та регулювання на міжнародному інвестиційному ринку

Змістовий модуль 3. Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність

Контрактні та інвестиційні форми міжнародного бізнесу. Привабливість інвестиційної діяльності для країн базування і приймаючих країн. Міжнародні спільні підприємства. Екстернальні та інтернальні чинники, що впливають на форми виходу фірми на зарубіжні ринки. Мотивація міжнародної підприємницької інвестиційної діяльності у системі макроекономічних факторів. Стимулюючі фактори іноземної підприємницької діяльності. Міжнародне інвестування у контексті інтернаціоналізації. Мотиви злиття та поглинання ТНК. Співвідношення між інвестиційною політикою і зовнішньоторговельною політикою приймаючої країни. Економічні ефекти прямих іноземних інвестицій.

Змістовий модуль 4. Міжнародні інвестиційні операції з цінними паперами

Класифікація цінних паперів. Інвестиційні характеристики цінних паперів. Види міжнародних інвестиційних операцій з цінними паперами. Учасники

міжнародних операцій з цінними паперами. Класифікація акцій. Міжнародний лістинг і делістинг. Основні показники оцінки акцій. Стратегії інвестування у звичайні акції. Пасивний і активний підходи до формування портфеля міжнародних інвестицій в акції. Види облігацій та основні показники при їх оцінці. Пасивний і активний підходи до формування міжнародного портфеля облігацій. Схема випуску депозитарних розписок. Використання опціонних контрактів при міжнародному інвестуванні. Характеристика основних видів свопів.

Змістовий модуль 5. Міжнародний інвестиційний ринок

Характеристика міжнародного інвестиційного ринку, його інфраструктури та кон'юнктури. Міжнародний ринок об'єктів реального інвестування. Міжнародний ринок інструментів фінансового інвестування. Етапи вивчення інвестиційного ринку та його кон'юнктури. Первинний і вторинний ринки цінних паперів. Біржові та позабіржові ринки. Учасники ринку цінних паперів. Міжнародні фондові інвестори та особливості їх діяльності. Інвестиційні фонди на міжнародному інвестиційному ринку. Капіталізація ринків акцій. Множинне котирування. Депозитарно-клірингова система. Інструменти аналізу міжнародного інвестиційного ринку. Особливості міжнародної інвестиційної діяльності на ринках золота.

Змістовий модуль 6. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності

Методи регулювання міжнародної інвестиційної діяльності. Міжнародне регулювання інвестиційної діяльності. Регулювання інвестиційної діяльності в рамках інтеграційних угруповань. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності на національному рівні. Основні режими інвестиційної політики держави. Система державних гарантій іноземним інвесторам. Засоби державного регулювання іноземних інвестицій. Державний контроль за допуском і діяльністю іноземних інвестицій в різних країнах. Основні напрями і засоби здійснення політики стимулювання залучення іноземних інвестицій. Податкові пільги для іноземного інвестора. Вільні економічні зони як один із засобів стимулювання залучення іноземних інвестицій. Двостороннє регулювання іноземних інвестицій. Міждержавні договори про запобігання подвійному оподаткуванню. Особливості регулювання міжнародних ринків цінних паперів.

Модуль 3. Управління міжнародним інвестиційним процесом

Змістовий модуль 7. Аналіз і оцінювання міжнародних інвестиційних проєктів

Форми і зміст міжнародного інвестиційного проєкту. Рекомендації ЮНІДО до розробки міжнародного інвестиційного проєкту. Аналіз міжнародних інвестиційних проєктів. Методи оцінки ефективності міжнародних інвестиційних проєктів. Характеристика стадій інвестиційного циклу проєкту. Класифікація інвестиційних проєктів. Техніко-економічне обґрунтування міжнародного інвестиційного проєкту. Розробка бізнес-плану інвестиційного проєкту. Концепція вартості грошей в часі. Засоби та методи вибору інвестиційних проєктів в умовах ризику. Моніторинг реалізації інвестиційних проєктів. Кількісні методи оцінки

ефективності альтернативних інвестиційних проєктів. Визначення портфеля інвестиційних проєктів. Вибір портфелів інвестиційних проєктів з мінімальним ризиком.

Змістовий модуль 8. Моделювання інвестиційних процесів

Однофакторні статистичні моделі інвестицій. Множинні лінійні статистичні моделі інвестицій. Факторні моделі галузей і методи їх оцінки. Модель оцінки капітальних активів (МОКА) та її використання для оцінки інвестиційних проєктів. Визначення параметрів портфелів інвестицій за методом МОКА. Модель визначення вартості капіталу від залучення боргових ресурсів. Модель визначення вартості капіталу від випуску акцій. Модель визначення вартості капіталу за рахунок нерозподілених прибутків. Моделі середньозваженої вартості капіталу та зваженої граничної вартості капіталу. Оптимізація розподілу інвестиційних ресурсів між проєктами в лінійному та цілочисельному програмуванні.

Змістовий модуль 9. Інвестиційні стратегії в глобальному середовищі

Процес формування міжнародної інвестиційної стратегії ТНК. Основні інвестиційні корпоративні стратегії транснаціональних і багатонаціональних корпорацій. Інвестиційні стратегії транснаціональних альянсів. Сучасні тенденції інвестиційної діяльності ТНК та особливості механізму інвестування. Специфіка прямого інвестування ТНК в країни, що розвиваються. Негативні наслідки міжнародної інвестиційної діяльності ТНК. Стратегії портфельного інвестування. Прогнозування інвестиційної стратегії.

Змістовий модуль 10. Міжнародна інвестиційна діяльність в Україні

Формування та оцінка параметрів національного інвестиційного клімату. Масштаби, тенденції і проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну. Інвестування з України за кордон. Правові основи іноземного інвестування в Україні. Географічна та галузева структури іноземного інвестування в Україну. Інвестиційна привабливість регіонів України. Розвиток ринку цінних паперів в Україні. Особливості дії спеціальних режимів інвестування та вільних економічних зон в Україні. Співробітництво України з міжнародними валютно-кредитними організаціями. Шляхи поліпшення інвестиційного клімату та привабливості іноземних інвестицій в Україну.

Тематичний план з курсу “Міжнародна інвестиційна діяльність” для студентів денної форми навчання

№ п/п	Змістовий модуль	Кількість годин			
		Всього	лекції	семінари та практичні заняття	самостійна робота
Модуль 1. Особливості та теоретична база міжнародного інвестування					
1.	Інвестування в системі міжнародного бізнесу	14	2	2	10
2.	Теорії міжнародного інвестування	12	2	2	8
Модуль 2. Здійснення операцій та регулювання на міжнародному інвестиційному ринку					
3.	Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність	14	2	2	10
4.	Міжнародні інвестиційні операції з цінними паперами	15	2	2	11
5.	Міжнародний інвестиційний ринок	15	2	2	11
6.	Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності	14	2	2	10
Модуль 3. Управління міжнародним інвестиційним процесом					
7.	Аналіз і оцінювання міжнародних інвестиційних проєктів	15	2	2	11
8.	Моделювання інвестиційних процесів	13	2	2	9
9.	Інвестиційні стратегії в глобальному середовищі	10	2	2	6
10.	Міжнародна інвестиційна діяльність в Україні	13	2	2	9
Всього		135	20	20	95

Тематичний план з курсу "Міжнародна інвестиційна діяльність" для студентів заочної форми навчання

№ п/п	Змістовий модуль	Кількість годин			
		всього	лекції	семінари та практичні заняття	самостійна робота
Модуль 1. Особливості та теоретична база міжнародного інвестування					
1.	Інвестування в системі міжнародного бізнесу	14	1	1	12
2.	Теорії міжнародного інвестування	12	1	1	10
Модуль 2. Здійснення операцій та регулювання на міжнародному інвестиційному ринку					
3.	Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність	14	1	1	12
4.	Міжнародні інвестиційні операції з цінними паперами	15	2	1	15
5.	Міжнародний інвестиційний ринок	15	1	1	13
6.	Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності	14	1	1	12
Модуль 3. Управління міжнародним інвестиційним процесом					
7.	Аналіз і оцінювання міжнародних інвестиційних проєктів	15	2	1	12
8.	Моделювання інвестиційних процесів	13	1	1	11
9.	Інвестиційні стратегії в глобальному середовищі	10	1	1	8
10.	Міжнародна інвестиційна діяльність в Україні	13	1	1	11
Всього		135	12	10	113

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1. Особливості та теоретична база міжнародного інвестування

Змістовий модуль 1. Інвестування в системі міжнародного бізнесу (2 год.)

1. Економічна сутність інвестицій, інвестиційного процесу та інвестиційної діяльності.
2. Мотивація, форми та класифікація міжнародних інвестицій.
3. Основні тенденції та характерні риси міжнародного інвестування.

Запитання для самоконтролю:

1. Які основні відмінності між капітальними вкладеннями та інвестиціями?
2. Розмежуйте поняття "інвестиційний процес" та "інвестиційна діяльність".
3. Які існують шляхи залучення іноземного капіталу для інвестування економіки країни?
4. До якої класифікаційної ознаки відноситься поділ інвестицій на прямі і портфельні?
5. До якої класифікаційної ознаки відноситься поділ інвестицій на реальні і фінансові?
6. Як впливають чисті інвестиції на розвиток країни, коли валові інвестиції більше амортизаційних відрахувань?
7. До яких джерел фінансування відносяться частина чистого прибутку та амортизаційні відрахування?

Рекомендована література: [1], [3], [4], [5], [6], [8], [9], [10], [11], [12], [16], [17], [20], [23], [24].

Змістовий модуль 2. Теорії міжнародного інвестування (2 год.)

1. Теорія руху капіталу згідно вчень представників класичної політекономії.
2. Неокласичний підхід до міжнародних інвестицій.
3. Теоретичні постулати Стефана Хаймера.

Запитання для самоконтролю:

1. Згідно якої теорії ТНК виступає суб'єктом ринкової влади і спричиняє зростання шляхом поглинання і злиття?
2. Який економіст розглядав інвестування як чинник, що збільшує добробут не тільки самих інвесторів, але й добробут у національній економіці?
3. Ким було введене правило, згідно з яким вартість імпорту країни дорівнює сумі вартості експорту і чистих зарубіжних продажів активів і процентів за ними?

4. Хто розглядав проблему міжнародного руху капіталу з позицій її взаємозв'язку з монетарною та інвестиційною політикою в країні?
5. Який економіст запропонував „Макроекономічну модель прямих іноземних інвестицій“?

Рекомендована література: [9], [21], [22].

Модуль 2. Здійснення операцій та регулювання на міжнародному інвестиційному ринку

Змістовий модуль 3. Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність (2 год.)

1. Контрактні та інвестиційні форми міжнародного бізнесу.
2. Привабливість інвестиційної діяльності для країн базування і приймаючих країн.
3. Міжнародні спільні підприємства.

Запитання для самоконтролю:

1. Назвіть форму міжнародного бізнесу, коли зарубіжний і місцевий партнери створюють нове підприємство, поєднують свої зусилля в інвестуванні, управлінні, розподілі доходів і ризиків.
2. Які екстернальні чинники впливають на форму виходу фірми на зарубіжний ринок?
3. Які інтернальні чинники впливають на форму виходу фірми на зарубіжний ринок?
4. Які мотиви злиття і поглинання ТНК ви знаєте?
5. Яку зовнішньоекономічну політику проводять країни, що володіють надлишком трудових ресурсів, а прямі іноземні інвестиції вкладають переважно в трудові галузі?

Рекомендована література: [1], [3], [4], [6], [10], [11], [12], [15], [16], [20], [21], [22].

Змістовий модуль 4. Міжнародні інвестиційні операції з цінними паперами (1 год.)

1. Класифікація цінних паперів.
2. Інвестиційні характеристики цінних паперів.
3. Види міжнародних інвестиційних операцій з цінними паперами.
4. Учасники міжнародних операцій з цінними паперами.

Запитання для самоконтролю:

1. Які цінні папери відносяться до похідних?
2. За якою класифікаційною ознакою цінні папери поділяються на іменні і на пред'явника?
3. Які види облігацій ви знаєте?
4. Які ключові інвестиційні характеристики акцій?
5. Дайте визначення депозитарної розписки.
6. Дайте визначення міжнародного лістингу.
7. В чому суть міжнародного делістингу?

Рекомендована література: [2], [7], [9], [10], [11], [12], [13], [16], [20], [22], [23], [24].

Змістовий модуль 5. Міжнародний інвестиційний ринок (1 год.)

1. Характеристика міжнародного інвестиційного ринку, його інфраструктури та кон'юнктури.
2. Міжнародний ринок об'єктів реального інвестування.
3. Міжнародний ринок інструментів фінансового інвестування.

Запитання для самоконтролю:

1. На якій стадії кон'юнктури інвестиційного ринку відбувається різке підвищення попиту на всі інвестиційні товари та інші об'єкти інвестування, яке пропозиція задовольнити не може?
2. Які ринки включає міжнародний інвестиційний ринок?
3. Який інвестиційний ризик зумовлюється зміною стадій економічного циклу чи кон'юнктурних циклів розвитку інвестиційного ринку?
4. Які елементи характеризують стан міжнародного інвестиційного ринку?
5. З яких ринків складається ринок інструментів фінансового інвестування?
6. Назвіть характерні риси позабіржового інвестиційного ринку.

Рекомендована література: [1], [2], [5], [7], [9], [10], [11], [12], [13], [15], [16], [20], [23], [24].

Змістовий модуль 6. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності (2 год.)

1. Методи регулювання міжнародної інвестиційної діяльності.
2. Міжнародне регулювання інвестиційної діяльності.
3. Регулювання інвестиційної діяльності в рамках інтеграційних угруповань.
4. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності на національному рівні.

Запитання для самоконтролю:

1. Які методи регулювання міжнародної інвестиційної діяльності ви знаєте?
2. Які рівні регулювання інвестиційної діяльності ви знаєте?
3. В чому суть адміністративних методів регулювання міжнародної інвестиційної діяльності?
4. До яких методів регулювання інвестиційної діяльності відносять прийняття законів та інших нормативних актів в даній сфері?
5. Як називаються податкові пільги, згідно яких має місце відстрочка від сплати податку протягом декількох років, починаючи з дня одержання першого оголошеного прибутку?
6. Які питання інвестування регулюються у дво- та багатосторонніх міжнародних угодах?

Рекомендована література: [1], [3], [6], [8], [9], [10], [11], [15], [19], [20].

Модуль 3. Управління міжнародним інвестиційним процесом

Змістовий модуль 7. Аналіз і оцінювання міжнародних інвестиційних проектів (1 год.)

1. Форми і зміст міжнародного інвестиційного проекту.
2. Рекомендації ЮНІДО до розробки міжнародного інвестиційного проекту.
3. Аналіз міжнародних інвестиційних проектів.
4. Методи оцінки ефективності міжнародних інвестиційних проектів.

Запитання для самоконтролю:

1. Які стадії інвестиційного циклу проекту ви знаєте?
2. Як визначається індекс прибутковості інвестиційного проекту?
3. Що таке бізнес-план інвестиційного проекту?
4. Що таке портфель інвестиційного проекту?
5. Охарактеризуйте концепцію вартості грошей в часі.

Рекомендована література: [11], [13], [16], [20], [23], [24].

Змістовий модуль 8. Моделювання інвестиційних процесів (1 год.)

1. Однофакторні статистичні моделі інвестицій.
2. Множинні лінійні статистичні моделі інвестицій.
3. Факторні моделі галузей і методи їх оцінки.

Запитання для самоконтролю:

1. Які статистичні моделі відносяться до однофакторних інвестицій?
2. Як визначаються параметри портфелів інвестицій за методом МОКА?

3. Охарактеризуйте модель визначення вартості капіталу від залучення боргових ресурсів.
4. Які факторні моделі галузей ви знаєте?
5. Які існують методи оцінки факторних моделей галузі?

Рекомендована література: [13], [15], [20], [24].

Змістовий модуль 9. Інвестиційні стратегії в глобальному середовищі (2 год.)

1. Процес формування міжнародної інвестиційної стратегії ТНК.
2. Основні інвестиційні корпоративні стратегії транснаціональних і багатонаціональних корпорацій.
3. Інвестиційні стратегії транснаціональних альянсів.

Запитання для самоконтролю:

1. Які негативні наслідки міжнародної інвестиційної діяльності ТНК?
2. Які позитивні наслідки міжнародної інвестиційної діяльності ТНК?
3. Які стратегії портфельного інвестування ви знаєте?
4. Як називається стратегія інвестування, що має на меті збереження інвестованого капіталу?
5. Назвіть стратегію, за якої використовується акції значних, надійних компаній, що постійно зростають. Даний пакет акцій постійно переглядається і його склад змінюється в залежності від ситуації на біржі.

Рекомендована література: [10], [15], [21], [24].

Змістовий модуль 10. Міжнародна інвестиційна діяльність в Україні (1 год.)

1. Формування та оцінка параметрів національного інвестиційного клімату.
2. Масштаби, тенденції і проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну.
3. Інвестування з України за кордон.

Запитання для самоконтролю:

1. Які правові основи іноземного інвестування в Україні?
2. Які основні тенденції розвитку ринку цінних паперів в Україні?
3. Які регіони України є найбільш привабливими для залучення іноземного капіталу? Чому?
4. В чому суть спеціальних режимів інвестування та вільних економічних зон в Україні?
5. З якими міжнародними валютно-кредитними організаціями співпрацює Україна?
6. Назвіть шляхи поліпшення інвестиційного клімату в Україні.

Рекомендована література: [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [10], [11], [14], [18], [19], [21], [23].

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 2. Здійснення операцій та регулювання на міжнародному інвестиційному ринку

Змістовий модуль 4. Міжнародні інвестиційні операції з цінними паперами (1 год.)

Задача 1

Англієць та голландець запланували отримати 5 000 \$ через три роки від вкладення коштів в Укрсиббанк. Англієць планує вкласти кошти за простими процентами під 8 % річних, голландець планує вкласти кошти за складними процентами під 10 % річних. Яку суму кожен з них повинен вкласти і який проект найвигідніший?

Задача 2

Визначіть суму дисконту по простому проценту за рік та теперішню суму внеску, якщо майбутня сума внеску складатиме 4000 євро, дисконтна ставка становить 2 % в квартал.

Задача 3

Французський підприємець вклав свої кошти в Укрексімбанк на умовах річної 7-% ставки та нарахування за простими відсотками, сподіваючись, що сума вкладених коштів збільшиться в 2 рази за 8 років. Розрахуйте термін збільшення первісних сум інвестицій та вкажіть чи виправдаються сподівання вкладника?

Задача 4

Керівництво російського підприємства планує розмістити 1500\$ на депозитний рахунок на два роки. Керівники підприємства звернулися з своєю пропозицією до трьох комерційних банків. В „Приватбанку” їм запропонували виплачувати дохід по складних відсотках в розмірі 10% річної ставки кожен квартал, в банку „Київська Русь” – в розмірі 18% річної ставки один раз в чотири місяці, в банку „Аваль” – в розмірі 22% річної ставки два рази в рік. Визначити: майбутню вартість і суму складного проценту по кожному з банків і встановити в який банк найвигідніше розмістити кошти.

Змістовий модуль 5. Міжнародний інвестиційний ринок (1 год.)

Задача 1

Ринкова вартість звичайних акцій компанії АВ складає \$800 000, привілейованих акцій - \$300 000, а загальний позиковий капітал - \$500 000. Вартість власного капіталу дорівнює 18%, привілейованих акцій – 11%, а облігацій компанії – 9%. Необхідно визначити зважену середню вартість капіталу компанії при ставці податку $T=30\%$.

Задача 2.

Поточна ціна однієї звичайної акції компанії складає \$40. Очікувана в наступному році величина дивіденду дорівнює \$4. Крім того, підприємство планує щорічний приріст дивідендів у розмірі 4%. Визначити вартість звичайного капіталу підприємства.

Задача 3.

Компанія „Сіеста” п’ять років тому випустила облігації номіналом 1000 дол. і з номінальною процентною ставкою 10%. Поточна вартість облігації на фондовому ринку складає 890 дол., і до погашення залишається 10 років. Визначити прибутковість облігації.

Модуль 3. Управління міжнародним інвестиційним процесом

Змістовий модуль 7. Аналіз і оцінювання міжнародних інвестиційних проектів (1 год.)

Задача 1 Корпорація планує асигнувати кошти на придбання нового обладнання. Проектовані грошові прибутки і первісні інвестиції показані в таблиці.

Період	Очікувані грошові потоки, \$
0	-10000
1	-4000
2—6	+ 2000
7—15	+ 5000
15	+ 2000

Визначити період окупності інвестиційного проекту.

Задача 2

Припустимо, що в наступні 5 років фірма сподівається отримати відповідно такі чисті прибутки: \$15000, \$25000, \$30000, \$22000, \$18000. Визначте середню ставку прибутковості інвестиційного проекту, якщо початкові інвестиції становлять \$120000.

Задача 3

Визначити чисту теперішню вартість інвестиційного проекту з грошовими потоками, що наведені в таблиці. Ставка дисконту – 15%.

Період	Грошовий потік, \$
0	- 10000
1	- 70000
2	- 3500000
3	- 350000
4	+ 750000

5-20	+ 900000	= Чиста залишкова вартість
20	+ 400000	

Змістовий модуль 8. Моделювання інвестиційних процесів (1 год.)

Задача 1.

Корпорація IBM оцінює три інвестиційні проекти. Грошові потоки кожного проекту наведені в таблиці.

Час	Проект А, \$	Проект В, \$	Проект 3, \$
0	-10000	-30000	-18000
1	2800	6000	6500
2	3000	10000	6500
3	4000	12000	6500
4	4000	16000	6500

Знайдіть найефективніший інвестиційний проект за критерієм індексу прибутковості, якщо вартість капіталу корпорації дорівнює 12%.

Змістовий модуль 10. Міжнародна інвестиційна діяльність в Україні (1 год.)

Задача 1. За даними таблиці оцінити надходження прямих іноземних інвестицій в Україну (млн. дол. США) та розрахувати їх товарну структуру в розрізі років.

Види економічної діяльності	2002 р.	2003 р.	2004 р.
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	86,8	113,2	185,7
Рибне господарство	0,4	0,4	0,4
Промисловість	2443,6	2821,5	3314,6
Будівництво	116,7	171,8	195,6
Оптова та роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами та послуги з ремонту	769,2	940,1	1175,1
Готелі та ресторани	117,6	161,6	183,2
Транспорт та зв'язок	308,8	396,3	524,8
Фінансова діяльність	355,2	420,6	490,9
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичними особам	177,5	239,9	347,9
Державне управління	0,0	0,1	-
Освіта	3,4	3,3	3,4
Охорона здоров'я та соціальна допомога	117,1	120,6	128,9

Колективні, громадські та особисті послуги	59,0	82,4	107,1
Усього	4555,3	5471,8	6657,6

Задача 2. За даними таблиці оцінити надходження прямих іноземних інвестицій в Україну (млн. дол. США) та розрахувати географічну структуру в розрізі років.

Країна	2002 р.	2003 р.	2004 р.
США	777,5	890,6	1074,8
Кіпр	493,0	672,1	779,2
Сполучене Королівство	414,2	534,0	686,1
Нідерланди	374,1	396,3	463,9
Німеччина	250,5	317,7	441,4
Віргінські острови, Британські	275,2	346,1	381,0
Російська Федерація	315,5	323,2	377,6
Швейцарія	224,0	272,2	319,5
Австрія	144,4	214,3	252,1
Республіка Корея	170,4	172,1	172,9
Польща	69,3	98,1	153,3
Угорщина	58,3	79,8	127,6
Швеція	89,2	90,4	116,7
Італія	81,1	86,5	95,1
Ліхтенштейн	45,7	72,3	87,1
Канада	52,5	62,5	80,1
Ірландія	74,2	77,9	79,1
Латвія	52,9	60,7	71,7
Норвегія	40,8	48,2	68,4
Франція	24,2	40,1	60,6
Туреччина	36,8	37,8	47,9
Словаччина	51,1	48,6	46,0
Чеська Республіка	41,3	39,5	42,7
Інші країни світу	399,1	490,8	632,8
Усього	4555,3	5471,8	6657,6

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Підготовка питань самостійної роботи з кожного змістового модуля перевіряється шляхом тестування чи написанням експрес-контрольних робіт на семінарських заняттях.

Слід відмітити, що питання самостійної роботи включені в модульні контрольні роботи та в завдання для підсумкового контролю з дисципліни.

Модуль 1. Особливості та теоретична база міжнародного інвестування Змістовий модуль 1. Інвестування в системі міжнародного бізнесу (10 год.)

1. Особливості кругообігу інвестицій в ринковому господарстві.
2. Валові і чисті інвестиції. Фактори, що впливають на рівень чистих інвестицій.
3. Інвестиційні ресурси та джерела їх формування.
4. Світове інвестиційне багатство та його структура.
5. Об'єкти та суб'єкти міжнародної інвестиційної діяльності, їх права та обов'язки.
6. Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності.
7. Інвестиційний клімат та фактори, що його утворюють.
8. Недоліки і потенційні переваги міжнародного інвестування.
9. Методи залучення іноземного капіталу до розвитку національної економіки країни.
10. Інфраструктура міжнародного інвестування.

Рекомендована література: [1], [3], [4], [5], [6], [8], [9], [10], [11], [12], [16], [17], [20], [23], [24].

Змістовий модуль 2. Теорії міжнародного інвестування (8 год.)

1. Теорія «гармонії інтересів» П. Елворта.
2. Теорія монополістичної конкуренції.
3. Теорія індустріальної організації.
4. Теорія інтернаціоналізації.
5. Міжнародна теорія життєвого циклу Раймонда Вернона.
6. Теорія конкурентних переваг М. Портера.
7. Правило Вальраса.

Рекомендована література: [9], [21], [22].

Модуль 2. Здійснення операцій та регулювання на міжнародному інвестиційному ринку

Змістовий модуль 3. Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність (10 год.)

1. Екстернальні та інтернальні чинники, що впливають на форми виходу фірми на зарубіжні ринки.
2. Мотивація міжнародної підприємницької інвестиційної діяльності у системі макроекономічних факторів.
3. Стримуючі фактори іноземної підприємницької діяльності.
4. Міжнародне інвестування у контексті інтернаціоналізації.
5. Мотиви злиття та поглинання ТНК.
6. Співвідношення між інвестиційною політикою і зовнішньоторговельною політикою приймаючої країни.
7. Економічні ефекти прямих іноземних інвестицій.

Рекомендована література: [1], [3], [4], [6], [10], [11], [12], [15], [16], [20], [21], [22].

Змістовий модуль 4. Міжнародні інвестиційні операції з цінними паперами (11 год.)

1. Класифікація акцій.
2. Міжнародний лістинг і делістинг.
3. Основні показники оцінки акцій.
4. Стратегії інвестування у звичайні акції.
5. Пасивний і активний підходи до формування портфеля міжнародних інвестицій в акції.
6. Види облігацій та основні показники при їх оцінці.
7. Пасивний і активний підходи до формування міжнародного портфеля облігацій.
8. Схема випуску депозитарних розписок.
9. Використання опціонних контрактів при міжнародному інвестуванні.
10. Характеристика основних видів свопів.

Рекомендована література: [2], [7], [9], [10], [11], [12], [13], [16], [20], [22], [23], [24].

Змістовий модуль 5. Міжнародний інвестиційний ринок (11 год.)

1. Етапи вивчення інвестиційного ринку та його кон'юнктури.
2. Первинний і вторинний ринки цінних паперів.
3. Біржові та позабіржові ринки.
4. Учасники ринку цінних паперів.
5. Міжнародні фондові інвестори та особливості їх діяльності.
6. Інвестиційні фонди на міжнародному інвестиційному ринку.
7. Капіталізація ринків акцій. Множинне котирування.
8. Депозитарно-клірингова система.
9. Інструменти аналізу міжнародного інвестиційного ринку.
10. Особливості міжнародної інвестиційної діяльності на ринках золота.

Рекомендована література: [1], [2], [5], [7], [9], [10], [11], [12], [13], [15], [16], [20], [23], [24].

Змістовий модуль 6. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності (10 год.)

1. Основні режими інвестиційної політики держави.
2. Система державних гарантій іноземним інвесторам.
3. Засоби державного регулювання іноземних інвестицій.
4. Державний контроль за допуском і діяльністю іноземних інвестицій в різних країнах.
5. Основні напрями і засоби здійснення політики стимулювання залучення іноземних інвестицій.
6. Податкові пільги для іноземного інвестора.
7. Вільні економічні зони як один із засобів стимулювання залучення іноземних інвестицій.
8. Двостороннє регулювання іноземних інвестицій.
9. Міждержавні договори про запобігання подвійному оподаткуванню.
10. Особливості регулювання міжнародних ринків цінних паперів.

Рекомендована література: [1], [3], [6], [8], [9], [10], [11], [15], [19], [20].

Модуль 3. Управління міжнародним інвестиційним процесом

Змістовий модуль 7. Аналіз і оцінювання міжнародних інвестиційних проектів (11 год.)

1. Характеристика стадій інвестиційного циклу проекту.
2. Класифікація інвестиційних проектів.

3. Техніко-економічне обґрунтування міжнародного інвестиційного проекту.
4. Розробка бізнес-плану інвестиційного проекту.
5. Концепція вартості грошей в часі.
6. Засоби та методи вибору інвестиційних проектів в умовах ризику.
7. Моніторинг реалізації інвестиційних проектів.
8. Кількісні методи оцінки ефективності альтернативних інвестиційних проектів.
9. Визначення портфеля інвестиційних проектів.
10. Вибір портфелів інвестиційних проектів з мінімальним ризиком.

Рекомендована література: [11], [13], [16], [20], [23], [24].

Змістовий модуль 8. Моделювання інвестиційних процесів (9 год.)

1. Модель оцінки капітальних активів (МОКА) та її використання для оцінки інвестиційних проектів.
2. Визначення параметрів портфелів інвестицій за методом МОКА.
3. Модель визначення вартості капіталу від залучення боргових ресурсів.
4. Модель визначення вартості капіталу від випуску акцій.
5. Модель визначення вартості капіталу за рахунок нерозподілених прибутків.
6. Моделі середньозваженої вартості капіталу та зваженої граничної вартості капіталу.
7. Оптимізація розподілу інвестиційних ресурсів між проектами в лінійному та цілочисельному програмуванні.

Рекомендована література: [13], [15], [20], [24].

Змістовий модуль 9. Інвестиційні стратегії в глобальному середовищі (6 год.)

1. Сучасні тенденції інвестиційної діяльності ТНК та особливості механізму інвестування.
2. Специфіка прямого інвестування ТНК в країни, що розвиваються.
3. Негативні наслідки міжнародної інвестиційної діяльності ТНК.
4. Стратегії портфельного інвестування.
5. Прогнозування інвестиційної стратегії.

Рекомендована література: [10], [15], [21], [24].

**Змістовий модуль 10. Міжнародна інвестиційна діяльність
в Україні (9 год.)**

1. Правові основи іноземного інвестування в Україні.
2. Географічна та галузева структури іноземного інвестування в Україну.
3. Інвестиційна привабливість регіонів України.
4. Розвиток ринку цінних паперів в Україні.
5. Особливості дії спеціальних режимів інвестування та вільних економічних зон в Україні.
6. Співробітництво України з міжнародними валютно-кредитними організаціями.
7. Шляхи поліпшення інвестиційного клімату та приваблення іноземних інвестицій в Україну.

Рекомендована література: [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [10], [11], [14], [18], [19], [21], [23].

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

1. Загальний обсяг коштів, що інвестуються у певному періоді, спрямованих на нове будівництво, придбання засобів виробництва та приріст товарно-матеріальних запасів називають:
 - А. Чистими інвестиціями;
 - Б. Валовими інвестиціями;
 - В. Портфельними інвестиціями;
 - Г. Середньостроковими інвестиціями.
2. Шляхами залучення іноземного капіталу для інвестування економіки країни є:
 - А. Кредити, позики та гранти міжнародних фінансових інституцій, країн, державних установ, міжнародних фондів, експортних агентств, банків тощо;
 - Б. Прямі інвестиції через створення підприємств з іноземним капіталом, у тому числі спільних підприємств;
 - В. Портфельні інвестиції шляхом продажу іноземним резидентам і нерезидентам цінних паперів;
 - Г. Всі варіанти відповідей вірні.
3. За об'єктами вкладання коштів розрізняють такі міжнародні інвестиції:
 - А. Прямі і непрямі;
 - Б. Реальні і фінансові;
 - В. Короткострокові і довгострокові;
 - Г. Приватні і державні.
4. Виділяють такі джерела формування міжнародних інвестиційних ресурсів:
 - А. Власні, залучені, амортизаційні відрахування;
 - Б. Власні, позикові, кредити;
 - В. Позикові, залучені, прибуток;
 - Г. Власні, позикові, залучені.
5. До чинників, що формують інвестиційний клімат держави, відносять:
 - А. Правове поле держави;
 - Б. Інвестиційну активність населення;
 - В. Статус іноземного інвестора;
 - Г. Всі відповіді вірні
6. Об'єкти міжнародного інвестування поділяються на три групи:
 - А. Матеріальні, нематеріальні та фінансові активи;
 - Б. Матеріальні, промислові та кредитні активи;
 - В. Фінансові, державні і приватні активи;
 - Г. Інтелектуальні, інноваційні та реальні активи.

7. Реальні міжнародні інвестиції -

- А. Вкладення коштів у фінансові інструменти з метою одержання прибутку;
- Б. Вкладення коштів у матеріальні і нематеріальні реальні активи з метою одержання прибутку;
- В. Вкладення коштів з метою управління підприємством та одержанням прибутку;
- Г. Вкладення коштів без володіння контрольним пакетом акцій з метою одержання дивідендів.

8. До якої класифікаційної ознаки відносять поділ інвестицій на прямі та портфельні:

- А. За формою власності;
- Б. За регіональною належністю;
- В. За участю у процесі інвестування;
- Г. За рівнем ризику.

9. Частина чистого прибутку та амортизаційні відрахування відносяться до таких джерел інвестування:

- А. Власних;
- Б. Позикових;
- В. Залучених;
- Г. Позикових і залучених.

10. Сукупність політичних, правових, економічних та соціальних умов, що забезпечують і сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних та закордонних інвесторів становлять:

- А. Інвестиційний клімат країни;
- Б. Інвестиційний ринок;
- В. Кон'юнктуру інвестиційного ринку;
- Г. Інвестиційну привабливість галузі.

11. Як впливають чисті інвестиції на розвиток країни, коли валові інвестиції більші амортизаційних відрахувань?

- А. Негативно;
- Б. Позитивно;
- В. Не впливають;
- Г. Немає вірної відповіді.

12. Теорія, згідно якої ТНК виступає суб'єктом ринкової влади і спричиняє зростання шляхом поглинання та злиття називається:

- А. Теорією індустріальної організації;
- Б. Теорією монополістичної конкуренції;
- В. Теорією інтернаціоналізації;
- Г. Теорією „гармонії інтересів” Елворта

13. Правило, згідно з яким вартість імпорту країни дорівнює сумі вартості експорту і чистих зарубіжних продажів активів і процентів за ними, було виведене:

- А. Фрідманом;
- Б. Вальрасом;
- В. Рікардо;
- Г. Елвортом.

14. При аналізі міжнародного інвестування американський економіст П. Елворт розглядав:

- А. Інвестування як чинник, що збільшує добробут не тільки самих інвесторів, але й добробут у національній економіці;
- Б. Міжнародний рух капіталу з позиції взаємозв'язку з монетарною та інвестиційною політикою в державі;
- В. Процес міжнародного руху капіталів з позиції відносних рівнів добробуту в країнах експортерів та імпортерів капіталу;
- Г. Проблему стимулювання міжнародного руху капіталу.

15. Материнська компанія ТНК засновує дочірню компанію і володіє її часткою статутного капіталу, що дорівнює:

- А. 53%;
- Б. 30%;
- В. 49,9%;
- Г. 20%.

16. Одна з форм міжнародного бізнесу, коли зарубіжний та місцевий партнери створюють нове підприємство, поєднують свої зусилля в інвестуванні, управлінні, розподілі доходів і ризиків називається:

- А. Асоційованою компанією ТНК;
- Б. Спільним підприємством;
- В. Дочірньою компанією;
- Г. Філією ТНК.

17. Яку зовнішньоекономічну політику проводять країни, що володіють надлишком трудових ресурсів, а прямі іноземні інвестиції переважно вкладаються в трудомісткі галузі?

- А. Протекціоністська політику;
- Б. Політику імпортозаміщення;
- В. Політику стимулювання експорту;
- Г. Антимонопольна політику.

18. Привілейована акція не може випускатися на суму, що перевищує:

- А. 20% статутного фонду акціонерного товариства;

- Б. 50% статутного фонду акціонерного товариства;
- В. 10% статутного фонду акціонерного товариства;
- Г. 1% статутного фонду акціонерного товариства.

19. Цінні папери за рівнем ліквідності, пов'язаним з характером випуску і обігу, розрізняють:

- А. Боргові та дольові;
- Б. Іменні та на пред'явника;
- В. Дольові та іменні;
- Г. Боргові та на пред'явника.

20. Міжнародна реєстрація акцій на біржах, що дає допуск до котирувань називається міжнародним:

- А. Лістингом;
- Б. Андеррайтингом;
- В. Селенгом;
- Г. Индосаментом.

21. Цінний папір, що засвідчує внесення його власником грошових коштів і підтверджує зобов'язання відшкодувати йому його номінальну вартість у передбачений у ньому строк із виплатою фіксованого процента, називається:

- А. Акцією;
- Б. Облігацією;
- В. Векселем;
- Г. Варантом.

22. Цінні папери за ступенем передбачуваності інвестиційного доходу поділяються на:

- А. Дольові та іменні;
- Б. Іменні та на пред'явника;
- В. Боргові та дольові;
- Г. Боргові та на пред'явника.

23. За характером зобов'язань емітента розрізняють такі види акцій:

- А. Дольові та боргові;
- Б. Іменні та на пред'явника;
- В. Боргові та привілейовані;
- Г. Прості та привілейовані.

24. За інвестиційною значущістю до основних цінних паперів відносять:

- А. Депозитарні розписки;
- Б. Варанти;
- В. Інвестиційні сертифікати;

Г. Ф'ючерсні контракти.

25. До похідних цінних паперів відносять:

- А. Акції;
- Б. Облігації;
- В. Інвестиційні сертифікати;
- Г. Опціони.

26. Вкажіть стадію кон'юнктури інвестиційного ринку, на якій відбувається різке підвищення попиту на всі інвестиційні товари та інші об'єкти інвестування, яке пропозиція задовольнити не може:

- А. Підйом кон'юнктури;
- Б. Кон'юнктурний бум;
- В. Послаблення кон'юнктури;
- Г. Спад кон'юнктури.

27. Інвестиційний ринок включає такі ринки:

- А. Грошовий та нерухомості;
- Б. Інструментів фінансового інвестування та об'єктів реального інвестування;
- В. Інвестиційних послуг і прямих капітальних вкладень;
- Г. Фондовий та нерухомості.

28. Зміною стадій економічного циклу розвитку країни чи кон'юнктурних циклів розвитку інвестиційного ринку зумовлюється такий інвестиційний ризик:

- А. Фінансовий;
- Б. Несистематичний;
- В. Систематичний;
- Г. Політичний.

29. Елементами, які характеризують стан кон'юнктури міжнародного інвестиційного ринку є:

- А. Попит, еластичність попиту, пропозиція, ціна;
- Б. Попит, пропозиція, цінова політика, кон'юнктура;
- В. Попит, пропозиція, ціна, конкуренція;
- Г. Попит, пропозиція, еластичність пропозиції, конкурентоспроможність.

30. Ринок інструментів фінансового інвестування складається з:

- А. Ринків нерухомості і прямих капітальних вкладень;
- Б. Фондового і грошового ринків;
- В. Грошового ринку і ринку нерухомості;
- Г. Ринку прямих капітальних вкладень і фондового ринку.

31. Оцінка і прогнозування інвестиційної привабливості регіонів є етапом вивчення:

- А. Інвестиційної стратегії;
- Б. Ринку цінних паперів;
- В. Інвестиційного ринку;
- Г. Ринку нерухомості.

32. Зазначте ринок цінних паперів, де цінний папір проходить від свого емітента до першого покупця:

- А. Вторинний ринок цінних паперів;
- Б. Первинний ринок цінних паперів;
- В. Національний ринок цінних паперів;
- Г. Внутрішньоочільовий ринок цінних паперів.

33. Вкажіть юридичних осіб на ринку цінних паперів, яких не відносять до фінансових посередників:

- А. Брокери;
- Б. Емітенти;
- В. Дилери;
- Г. Андеррайтери.

34. Як називаються податкові пільги, згідно яких має місце відстрочка від сплати податку протягом декількох років, починаючи з дня одержання першого оголошеного прибутку?

- А. Податковий кредит;
- Б. Пільги непрямого оподаткування;
- В. Інвестиційні знижки;
- Г. Податкові канікули.

35. Прийняття законів та інших нормативних актів, що регулюють інвестиційну діяльність відносять до :

- А. Прямих методів державного регулювання;
- Б. Непрямих методів державного регулювання;
- В. Адміністративних методів державного регулювання;
- Г. Тарифних методів державного регулювання.

36. Назвіть аббревіатуру міжнародної організації за рекомендацією якої виділяють основні розділи міжнародного інвестиційного проекту:

- А. ЮНЕСКО;
- Б. МБРР;
- В. ОПЕК;
- Г. ЮНІДО

37. Сутність методу нарахування за простими процентами полягає в тому, що:

- А. Проценти нараховуються впродовж усього терміну інвестицій на ту саму величину капіталу, що інвестується;
- Б. Проценти нараховуються впродовж обумовленого терміну інвестування на нарощувану суму капіталу, що інвестується;
- В. Проценти нараховуються на величину капіталу, що інвестується після одержання прибутку від об'єкту інвестування;
- Г. Проценти нараховуються на інвестиційний капітал щоквартально впродовж терміну, обумовленого в угоді.

38. Майбутня вартість інвестованих коштів пов'язана з процесом:

- А. Дисконтування;
- Б. Нарощування;
- В. Ліквідності;
- Г. Реінвестування.

39. Ануїтет – це:

- А. Ряд послідовних платежів через рівні проміжки часу зі складною градацією їх обсягів;
- Б. Одноразова сплата коштів за користування грошовими ресурсами;
- В. Ряд послідовних фіксованих платежів здійснюваних через рівні проміжки часу;
- Г. Фіксовані платежі, що здійснюються будь-коли, в залежності від бажання інвестора.

40. Ліквідність інвестицій – це їх:

- А. Потенційна можливість за короткий час і без фінансових втрат трансформуватися в цінні папери;
- Б. Потенційна можливість за короткий час і без фінансових втрат трансформуватися в грошові кошти;
- В. Потенційна можливість за короткий час і з фінансовими втратами трансформуватися в грошові кошти;
- Г. Потенційна можливість за короткий час і з втратою частини прибутку трансформуватися в грошові кошти.

41. Сума майбутніх грошових надходжень зведених з врахуванням певної відсоткової ставки (дисконтної ставки до теперішнього часу) – це:

- А. Майбутня вартість грошей у часі;
- Б. Теперішня вартість грошей у часі;
- В. Номінальна вартість грошей у часі;
- Г. Поточна вартість грошей у часі.

42. За якою класифікаційною ознакою міжнародні інвестиційні проекти поділяються на ординарні та неординарні?

- А. За напрямками інвестування;
- Б. За типом доходів;
- В. За ступенем взаємозалежності;
- Г. За типом грошового потоку.

43. До основних цінних паперів відносяться:

- А. Акції;
- Б. Варранти;
- В. Опціони;
- Г. Ф'ючерси.

44. Інвестиційний сертифікат – це:

- А. Борговий цінний папір що затверджує боргові зобов'язання, а також визначає порядок, строк та суму виплати боргу з винагородою;
- Б. Цінний папір, що випускається компанією з управління активами пайового інвестиційного фонду та засвідчує право власності інвестора на частку в загальному фонді;
- В. Угода про майбутнє постачання предмету контракту;
- Г. Пайовий цінний папір, що закріплює права його власника на одержання частки прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів і на участь в управлінні даним товариством.

45. Вид ризику, що притаманний конкретному об'єкту інвестування чи діяльності інвестора, називається:

- А. Ринковим;
- Б. Несистематичним;
- В. Систематичним;
- Г. Політичним.

46. Сутність методу нарахування за складними процентами полягає в тому, що:

- А. Проценти нараховуються впродовж усього терміну інвестицій на ту саму величину капіталу, що інвестується;
- Б. Проценти нараховуються на інвестиційний капітал щоквартально впродовж терміну, обумовленого в угоді;
- В. Проценти нараховуються на величину капіталу, що інвестується після одержання прибутку від об'єкту інвестування;
- Г. Проценти нараховуються впродовж обумовленого терміну інвестування на нарощувану суму капіталу, що інвестується.

47. Індекс прибутковості інвестиційного проекту визначається, як:

- А. Відношення чистої теперішньої вартості до середньої ставки прибутковості;
- Б. Відношення теперішньої вартості грошових надходжень від проекту після оподаткування до теперішньої вартості інвестицій;
- В. Різниця теперішньої вартості грошових надходжень від проекту після оподаткування до теперішньої вартості інвестицій;
- Г. Відношення теперішньої вартості грошових надходжень від проекту після оподаткування до його терміну окупності.

48. Інвестиційний ризик – це

- А. Ймовірність виникнення непередбачуваних фінансових втрат при ситуації невизначеності умов інвестиційної діяльності;
- Б. Ймовірність отримання високих доходів при ситуації невизначеності умов інвестиційної діяльності;
- В. Ймовірність зниження доходів при ситуації невизначеності умов інвестиційної діяльності;
- Г. Ймовірність виникнення ситуації, що призведе до банкрутства інвестора, втрати капіталу.

49. Стратегія інвестування, що має на меті збереження інвестованого капіталу називається:

- А. Стратегією отримання високих прибутків;
- Б. Стратегією довгострокового володіння;
- В. Стратегією управління капіталом;
- Г. Стратегією накопичення капіталу.

50. Вкажіть стратегію інвестування, за якої використовуються акції значних, надійних компаній, що постійно зростають. Даний пакет акцій постійно переглядається і його склад змінюється в залежності від ситуації на біржі.

- А. Стратегія отримання високих прибутків;
- Б. Стратегія довгострокового володіння;
- В. Стратегія управління капіталом;
- Г. Стратегія довгострокового зростання інвестицій

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Індивідуальна робота студентів передбачає написання рефератів. Мета написання реферату полягає в закріпленні та поглибленні теоретичних знань, набутих студентом у процесі вивчення курсу, вироблення умінь самостійно працювати з навчальною та спеціальною літературою і статистичними матеріалами, робити узагальнення і висновки. Структура реферату включає: титульний лист, план, вступ, основну частину, висновки, список використаної літератури. В основній частині необхідно представляти таблиці, графіки, діаграми. Посилання по тексту на літературу обов'язкове. Список використаних джерел має складати не менше 5 назв. Обсяг реферату повинен складати 10-15 сторінок друкованого тексту. Після перевірки реферату викладач проводить зі студентом співбесіду.

Модуль 1. Особливості та теоретична база міжнародного інвестування

Змістовий модуль 1. Інвестування в системі міжнародного бізнесу

Реферати:

1. Передумови та етапи розвитку міжнародної інвестиційної діяльності.
2. Порівняльна характеристика інвестиційного клімату в різних країнах.

Рекомендована література: [1], [3], [4], [5], [6], [8], [9], [10], [11], [12], [16], [17], [20], [23], [24].

Змістовий модуль 2. Теорії міжнародного інвестування

Реферати:

1. Еклектична теорія Джона Даннінга.
2. Портфельна теорія Марковіца.

Рекомендована література: [9], [21], [22].

Модуль 2. Здійснення операцій та регулювання на міжнародному інвестиційному ринку

Змістовий модуль 3. Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність

Реферати:

1. Умови та засади здійснення інвестиційної діяльності транснаціональними корпораціями.

2. Транснаціональні альянси в міжнародній підприємницькій інвестиційній діяльності.

Рекомендована література: [1], [3], [4], [6], [10], [11], [12], [15], [16], [20], [21], [22].

Змістовий модуль 4. Міжнародні інвестиційні операції з цінними паперами

Реферати:

1. Особливості венчурного інвестування.
2. Проведення міжнародних операцій з цінними паперами через фондові біржі.

Рекомендована література: [2], [7], [9], [10], [11], [12], [13], [16], [20], [22], [23], [24].

Змістовий модуль 5. Міжнародний інвестиційний ринок

Реферати:

1. Особливості функціонування міжнародного ринку акцій.
2. Міжнародний ринок облігацій.
3. Інвестиційна діяльність на світовому ринку фінансових деривативів.

Рекомендована література: [1], [2], [5], [7], [9], [10], [11], [12], [13], [15], [16], [20], [23], [24].

Змістовий модуль 6. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності

Реферати:

1. Особливості регулювання інвестиційних процесів в економічно розвинутих країнах.
2. Досвід інвестиційної політики урядів розвинених країн світу у забезпеченні підтримки науково-технічного розвитку вітчизняної економіки.

Рекомендована література: [1], [3], [6], [8], [9], [10], [11], [15], [19], [20].

Модуль 3. Управління міжнародним інвестиційним процесом
Змістовий модуль 7. Аналіз і оцінювання міжнародних інвестиційних проектів

Реферати:

1. Управління реалізацією міжнародного інвестиційного проекту.
2. Математичні методи аналізу інвестиційного проекту в умовах ризику.

Рекомендована література: [11], [13], [16], [20], [23], [24].

Змістовий модуль 8. Моделювання інвестиційних процесів

Реферати:

1. Оцінка інвестиційного проекту та розробка його бізнес-плану згідно комп'ютерної технології PROJECT EXPERT.

Рекомендована література: [13], [15], [20], [24].

Змістовий модуль 9. Інвестиційні стратегії в глобальному середовищі

Реферати:

1. Глобальні стандарти інвестиційної діяльності (Global Investment Performance Standards, GIPS).
2. Міжурядова комісія ООН з ТНК.

Рекомендована література: [10], [15], [21], [24].

Змістовий модуль 10. Міжнародна інвестиційна діяльність в Україні

Реферати:

1. Залучення іноземних інвестицій країн ЄС в Україну.
2. Активізація інвестиційної діяльності в Україні через приватизацію.

Рекомендована література: [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [10], [11], [14], [18], [19], [21], [23].

ТЕМАТИКА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

За тематикою науково-дослідної роботи студенти можуть підготувати тези доповідей на міжнародні та всеукраїнські наукові студентські конференції чи працювати над підготовкою наукових робіт на різні наукові конкурси.

За виконання науково-дослідної роботи студенти отримують додаткові бали з дисципліни.

1. Шляхи підвищення конкурентоспроможності банківської системи України в контексті вступу до СОТ.
2. Інвестиційний клімат України та напрями його поліпшення.
3. Перспективи залучення іноземних інвестицій в Черкаську область.
4. Стратегії залучення прямих іноземних інвестицій в Україну.
5. Державне регулювання інвестиційної діяльності.
6. Транснаціональні корпорації в розвитку інвестиційної діяльності.
7. Привабливість інвестиційної діяльності для країн базування.
8. Привабливість інвестиційної діяльності для приймаючих країн.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Економічна сутність інвестицій, інвестиційного процесу та інвестиційної діяльності.
2. Мотивація, форми та класифікація міжнародних інвестицій.
3. Особливості кругообігу інвестицій в ринковому господарстві.
4. Валові і чисті інвестиції. Фактори, що впливають на рівень чистих інвестицій.
5. Інвестиційні ресурси та джерела їх формування.
6. Світове інвестиційне багатство та його структура.
7. Об'єкти та суб'єкти міжнародної інвестиційної діяльності, їх права та обов'язки.
8. Інвестиційний клімат та фактори, що його утворюють.
9. Методи залучення іноземного капіталу до розвитку національної економіки країни.
10. Інфраструктура міжнародного інвестування.
11. Теорія руху капіталу згідно вчень представників класичної політекономії.
12. Теорія «гармонії інтересів» П. Елворта.
13. Міжнародна теорія життєвого циклу Раймонда Вернона.
14. Теорія конкурентних переваг М. Портера.
15. Правило Вальраса.
16. Контрактні та інвестиційні форми міжнародного бізнесу.
17. Привабливість інвестиційної діяльності для країн базування і приймаючих країн.
18. Міжнародні спільні підприємства.
19. Стримуючі фактори іноземної підприємницької діяльності.
20. Мотиви злиття та поглинання ТНК.
21. Співвідношення між інвестиційною політикою і зовнішньоторговельною політикою приймаючої країни.
22. Класифікація цінних паперів.
23. Інвестиційні характеристики цінних паперів.
24. Види міжнародних інвестиційних операцій з цінними паперами.
25. Учасники міжнародних операцій з цінними паперами.
26. Класифікація акцій. Міжнародний лістинг і делістинг.
27. Стратегії інвестування у звичайні акції.
28. Характеристика міжнародного інвестиційного ринку, його інфраструктури та кон'юнктури.
29. Міжнародний ринок об'єктів реального інвестування.
30. Міжнародний ринок інструментів фінансового інвестування.
31. Етапи вивчення інвестиційного ринку та його кон'юнктури.
32. Первинний і вторинний ринки цінних паперів, біржові та позабіржові ринки.
33. Міжнародні фондові інвестори та особливості їх діяльності.
34. Інвестиційні фонди на міжнародному інвестиційному ринку.
35. Депозитарно-клірингова система.
36. Методи регулювання міжнародної інвестиційної діяльності.

37. Міжнародне регулювання інвестиційної діяльності.
38. Регулювання інвестиційної діяльності в рамках інтеграційних угруповань.
39. Основні режими інвестиційної політики держави.
40. Основні напрями і засоби здійснення політики стимулювання залучення іноземних інвестицій.
41. Податкові пільги для іноземного інвестора.
42. Вільні економічні зони як один із засобів стимулювання залучення іноземних інвестицій.
43. Особливості регулювання міжнародних ринків цінних паперів.
44. Форми і зміст міжнародного інвестиційного проекту.
45. Рекомендації ЮНІДО до розробки міжнародного інвестиційного проекту.
46. Аналіз міжнародних інвестиційних проектів.
47. Методи оцінки ефективності міжнародних інвестиційних проектів.
48. Характеристика стадій інвестиційного циклу проекту.
49. Класифікація інвестиційних проектів.
50. Концепція вартості грошей в часі.
51. Процес формування міжнародної інвестиційної стратегії ТНК.
52. Основні інвестиційні корпоративні стратегії транснаціональних і багатонаціональних корпорацій.
53. Сучасні тенденції інвестиційної діяльності ТНК та особливості механізму інвестування.
54. Специфіка прямого інвестування ТНК в країни, що розвиваються.
55. Негативні наслідки міжнародної інвестиційної діяльності ТНК.
56. Стратегії портфельного інвестування.
57. Масштаби, тенденції і проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну.
58. Інвестування з України за кордон.
59. Правові основи іноземного інвестування в Україні.
60. Шляхи поліпшення інвестиційного клімату та приваблення іноземних інвестицій в Україну.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА

1. Закон України „Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 року.
2. Закон України „Про цінні папери та фондову біржу” від 18 липня 1991 року.
3. Закон України „Про правовий статус іноземців” від 4 лютого 1994 р.
4. Закон України „Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 р.
5. Указ Президента України „Про інвестиційні фонди і інвестиційні компанії” від 11 травня 1994 року №55/94.
6. Декрет Кабінету Міністрів України „Про режим іноземного інвестування” від 8 лютого 1994 року №55-93.
7. Постанова Кабінету Міністрів України „Про концепцію функціонування і розвитку фондового ринку в Україні” від 29 квітня 1994 року №277.
8. Постанова Кабінету Міністрів України „Про затвердження Програми розвитку інвестиційної діяльності на 2002-2010 роки” від 28 грудня 2001 р. № 1801.
9. Мельник В.В., Козюк В.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: Навчальний посібник.: Тернопіль: Карт-бланш, 2003. – 249 с.
10. Міжнародна інвестиційна діяльність: Підручник. / Д.Г. Лук’яненко, Б.В. Губський, О.М. Мозговий та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. Д.Г. Лук’яненка. – К.: КНЕУ, 2003. – 387 с.(базовий підручник)
11. Матюшенко І.Ю., Божко В.П. Іноземні інвестиції: Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 336 с.
12. Сазонець І.Л., Джусов О.А., Сазонець О.М. Міжнародна інвестиційна діяльність: Навчальний посібник.: Київ: Центр навчальної літератури, 2003. –156 с.

ДОДАТКОВА

13. Бакаєв Л.О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2000.- 151 с.
14. Борщ Л.М. Інвестиції в Україні: стан, проблеми і перспективи. – К.: Знання, КОО, 2002. – 318 с.
15. Бланк И.А. Основы инвестиционного менеджмента. В 2-х томах. – К.: Эльга-Н, Ника-Центр, 2001.
16. Данілов О.Д., Івашина Г.М., Чумаченко О.Г. Інвестування: Навчальний посібник. - К.: “Видавничий дім “Комп’ютерпрес””, 2001. - 364с.
17. Денисенко М.П. Основи інвестиційної діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Алерта, 2003. – 338 с.
18. Іноземні інвестиції в Україні: Монографія. / Кол. авт.: П.І. Гайдуцький, В.В. Баліцька, С.М. Суярко та ін.; За ред. П.І. Гайдуцького. – К.: Ред.-вид. від. УкрІНТЕІ, 2004. – 248 с.
19. Косак В.М. Правові засади іноземного інвестування в Україні. – Львів: Центр Європи, 1999. – 244 с.

20. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 376 с.
21. Міжнародна економіка: Підручник. / А.П. Румянцев, Г.Н. Климко, В.В. Рокоца та ін.; За ред. А.П. Румянцева. - 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2004. – 449 с.
22. Одягайло Б.М. Міжнародна економіка: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 397 с.
23. Пересаса А.А. Управління інвестиційним процесом. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.
24. Слейко Я.І., Слейко О.І., Раєвський К.Є. Інвестиції, ризик, прогноз. - Львів : Львівський банківський інститут Національного банку України, 2000. – 176 с.

Періодична література: журнали: Економіка України; Економіка, фінанси, право; Фінанси України; Формування ринкових відносин в Україні; Економіст; газети: Інвестиційна газета, Урядовий кур’єр, Бізнес та ін.

Методичне видання

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
„МІЖНАРОДНА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ”**

**для підготовки студентів за спеціальністю
7.050103 „Міжнародна економіка”**

Укладач:

**канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки
*О.В. Макаринська***

Підписано до друку 18.03.2008. Формат 60x84/16. Гарнітура Таймс
Папір офсет. Ум. друк. арк. 1,6. Тираж 50 пр. Зам. № 2508

Видавець і виготівник видавничий відділ
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
Адреса: 18000, м. Черкаси, бул. Шевченка, 81, кімн. 117,
Тел. (0472) 37-13-16, факс (0472) 37-22-33,
e-mail: vydav@cdu.edu.ua, <http://www.cdu.edu.ua>

Свідоцтво про внесення до державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК №294 від 22.12.2000 р.